ZIRC ÉS VIDÉKE

PRO URBE-DÍJAS KÖZÉLETI LAP

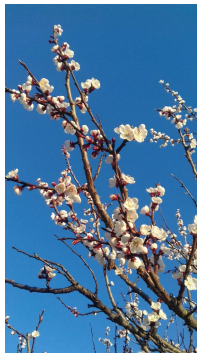
Új folyam 4. évf. 4. szám | Ára: 400 Ft | Megjelenik havi egy alkalommal | 2021. március 31.

Húsvét ünnepe az élet örömét hirdeti

Lehet-e egyáltalán örömről beszélni abban a helyzetben, amelyben élünk idestova 1 éve a pandémia miatt? A tavalyi húsvétot már korlátozások között töltöttük, s hasonlóra számíthatunk az idén is.

Még annak is gyakorolnia kellett magát a böjtben – ami a húsvét ünnepét megelőzi és előkészíti –, aki vallásos értelemben nem tartja azt. Hiszen folyamatos lemondás, elengedés, kevesebb fogyasztás, önmagunkért és egymásért való felelősségvállalás, segítő szándék jellemezte ezt az időszakot mindannyiunk életében. Emellett pedig szüntelen önvizsgálatra, bűnbánatra is sarkallt bennünket a böjt, hiszen a mostanra már pattanásig feszült helyzet szinte mindnyájunknak kihozta a rosszabbik énjét (a biblia nyelvén óemberét) – kétséget, félelmet, türelmetlenséget, idegeskedést, veszekedést, felháborodást, önzést, fásultságot, belefáradást. S az sem könnyít a helyzetünkön, hogy egymástól el kell szigetelődnünk, egymás elől be kell zárkóznunk, csökkentenünk kell a találkozásainkat, az általunk szeretett közösségekben való mozgolódásunkat, a kikapcsolódást és feltöltődést jelentő utazásokat, miközben társas lényeknek teremtettünk, és arra hívattunk, hogy ne önmagunkért éljünk csupán, hanem embertársaink javára, örömére is legyünk és tegyünk. A járvány bezárt bennünket, nemcsak az otthonainkba, de a saját világunkba is. Miként egykoron Jézust is bezárta az a sír, ahova kereszthalála után helyeztetett. Mindazok pedig, akik követői voltak

Jézusnak, majd pedig szemtanúi és átélői az Ő szenvedésének, elfogatásának, megfeszítésének és halálának, a bizonytalanság, a kilátástalanság, a félelem érzésével küszködtek. Érezték, tudták, hogy olyasvalami történik velük és körülöttük, ami túlmutat az emberin, amit nem tudnak a kezükben tartani, amit nem tudnak irányítani, bármennyire is szeretnék. A tanítványok szó szerint bezárkóztak egy kis padlásszobába Jézus keresztre feszítését követően, hogy ott húzzák meg magukat, és várják ki a helyzet kedvezőbbre fordulását. Milyen ismerős helyzet! Mintha csak rólunk szólna!

Azonban Jézus nem maradt a bezárt sírban, húsvét ünnepe az Ő feltámadásának, és ezzel együtt az életnek az örömét hirdeti. S a tanítványok is kiléptek bezártságukból, miután a feltámadott Jézus megjelent közöttük és megerősítő, bizonytalanságot és kétséget eloszlató jelenlétével ajándékozta meg őket.

Lelkünk épülésére, általános közérzetünk javulására válik, ha a kedvezőtlen körülmények ellenére is hajlandóak vagyunk kilépni lelkünk, gondolataink bezártságából, és nem mondunk le a húsvéti örömről, hanem méltóképpen előkészülünk az ünnepre, még akkor is, ha most visszafogottabban kell, hogy történjék, mint egyébként. Fontos, hogy ne csak külsőképpen készüljünk elő, a húsvéti lakásdekorációkkal és ételekkel, hanem belső-lelkiképpen is – hittel, imádságos szívvel! Mert a húsvét – mint a keresztyénség legnagyobb ünnepe – azáltal, hogy Jézus feltámadásában győzött az élet a halál felett, azt az örömöt adja számunkra, hogy van, aki felemeljen, bátorítson, erőt adjon, továbbsegítsen, reménységre juttasson. „Jézus él, mi is élünk” – énekeljük az egyik református énekünkben, ami azt jelenti, hogy nem vagyunk elveszettek a fenyegetettségben, a szorongattatásban sem, amit most mindannyian megélünk; hogy van szabadulás a bezártságból, van kiút a mélységből, van kegyelem, ami megtart és segít talpon maradni – mentálisan és lelkileg is.

A feltámadott Jézus köszöntésével kívánok áldott húsvétot minden kedves olvasónak, abban a reményben, hogy erőt merítünk belőle és lelkünk örömre derül, kivirágzik – miként az ébredő természet: „Békesség néktek!” (János evangéliuma, 20. rész 19. vers)

Vecsey Katalin református lelkész

Fotók: Vecsey András

Megkezdődött a Zöld város projekt kivitelezése

Megújul a Rákóczi tér apátság előtti térrésze és termelői piac kialakítására kerül sor Zirc városában az önkormányzat nyertes pályázatának eredményeként. Zirc Városi Önkormányzat közel 200 millió forint vissza nem térítendő támogatást nyert el a Zirc – Zöld város a Magas-Bakonyban című projekt megvalósítására. Részletek a 3. oldalon. A látványterven a beruházás apátság előtti része látható.

SIBÁLUNK!

Egy régi húsvéthétfői népszokást elevenít fel Kirmer Anna, a Reguly Antal Múzeum és Népi Kézműves Alkotóház muzeológusa (10. oldal)

A „VHK" Veszprémi Hulladékgazdálkodási Közszolgáltató Nonprofit Kft. megbízásából tájékoztatjuk
ZIRC város lakosságát a 2021. évi LOMTALANÍTÁSRÓL

Zirc – LOMTALANÍTÁS

A lomok **kihelyezésének** időpontja:
2021. május 8–9. *(szombat, vasárnap)*

Az **elszállítás kezdetének** időpontja:
2021. május 10. *(hétfő)*

FIGYELEM! A lomtalanítás során a következő hulladéktípusok **NEM HELYEZHETŐK KI,** így **NEM KERÜLNEK ELSZÁLLÍTÁSRA:**

- **építési törmelék** (pl. kitermelt föld; beton-, tégla- vagy aszfalttörmelék; fa-, fém-, műanyaghulladék; nyílászáró)
- **veszélyes hulladék** (pl. festék, akkumulátor, vegyszer, gyógyszer)
- **elektronikai hulladék** (pl. háztartási berendezés, számítógép, telefon, TV, HiFi torony, barkácsgép)
- **kerti hulladék** (pl. lehullott falevelek, lenyírt fű, elszáradt virágok, gallyak, ágak)
- **gumiabroncs**
- **egyéb települési hulladék**
- **autóalkatrész**
- **szelektív hulladék** (pl. papír, PET palack, italoskarton, alumínium italosdoboz)

Zirci Közös Önkormányzati Hivatal

VÉRADÁS

Április 28. 14.00–18.00: Zirc, Békefi Antal Városi Könyvtár

HIRDETÉS

AEGON

Aegon Magyarország
Zirc, Kossuth L.u.11.
06-88-414-169

NYITVATARTÁS:

H	13:00-17:00	0630/9743249
K	09:00-13:00	0620/9676632
SZ	09:00-13:00	0630/9743249
CS	09:00-13:00	0630/5442237
	13:00-17:00	0630/9553121

Ma tegyünk a holnapért!

ZIRC ÉS VIDÉKE PRO URBE-DÍJAS KÖZÉLETI LAP

Felelős kiadó: Békefi Antal Városi Könyvtár, Művelődési Ház és Stúdió KB
(8420 Zirc, József A. u. 1.) **Adószám:** 15569499-1-19
Telefon: +36 88/593-810 **E-mail:** zivi@zirckultura.hu
ISSN szám: ISSN 1215-4156 (Nyomtatott), ISSN 2631-0163 (Digitális)

Szerkesztő munkatársak: Kelemen Gábor, Csaba Lilla

Az újság példányonkénti ára: 200,- Ft. Előfizetési díj félévre (12 lapszám) 2.400,- Ft, egy évre (24 lapszám) 4.800,- Ft.
Megrendelhető a kiadónál, a www.zirckultura.hu honlapról letölthető formanyomtatvány kitöltésével.

ÁLLÁSPÁLYÁZAT

Zirci Városi Önkormányzat Képviselő-testülete pályázatot hirdet a Reguly Antal Múzeum és Népi Kézműves Alkotóház igazgatói feladatainak ellátására.

A pályázati kiírás megtalálható Zirc Városi Önkormányzat honlapján – www.zirc.hu – és Facebook-oldalán, a Reguly Antal Múzeum és Népi Kézműves Alkotóház honlapján, valamint a Városháza hirdetőtábláján.

A pályázat benyújtásának határideje: **2021. május 31.**

LEGYÉL TE IS CSIRKE-FOGÓ!

A harsány felhívás valójában egy nagyon csöndes és szelíd tavaszi programja a Békefi Antal Városi Könyvtár és Művelődési Háznak. Közeledik húsvét ünnepe. Sürgölődő kezek nyomában a gyümölcsfák megmetszve, egy-két színes tavaszi virág elültetve a cserépbe, a tavaszi díszek a helyükön, nagytakarítás, sütés-főzés, a család apraja-nagyja kiveszi a részét a készülődésből, testileg-lelkileg ráhangolódva az ünnepnapra.
Ha már a húsvéti sonka is ott lóg a kamrában, szeretnénk mindenkit egy könnyed tavaszi sétára invitálni. ***Tizennégy állomáshelyet kell megtalálni, ahol egy-egy feladvány várja a résztvevőket.***

ÁPRILIS 2-ÁN, NAGYPÉNTEKEN, 9.00-17.00 óráig

lehet elindulni a húsvéti sétakörre, mely egy-másfél óra alatt teljesíthető. A végén mindenkit vár egy személyre szóló kedves ajándék. Sajnos az idén nem lehetünk személyesen veletek, de itt fogunk ülni a könyvtárban és telefonos ügyfélszolgálattal várjuk az esetleges kérdéseket. Szeretettel várunk mindenkit! Elő hát a tavaszi kiskabátokkal, zsebekbe a telefonokkal, mert arra szükség lesz még! Az első állomás a Rákóczi téren lesz található:
Lábbeli féle, de nem bőrből készítették, piros, kék, sárga, zöld utak indulnak ki belőle.

További információ: 30/018 0077 és 30/195 7748

Kellemes ünnepeket, jó szórakozást kívánunk!

TÁJÉKOZTATÓ AZ ÁLTALÁNOS ISKOLÁBA TÖRTÉNŐ BEÍRATÁSRÓL

A Veszprémi Tankerületi Központ értesíti az érintett szülőket, hogy a 2021/2022. tanévre történő általános iskolai beíratás ideje: **2021. április 15. (csütörtök) 8.00-19.00 óráig, 2021. április 16. (péntek) 8.00-19.00 óráig**.
A tankötelezettsége teljesítését 2021. szeptember 1-től megkezdő gyermekét a szülő a fenti időszakban köteles beíratni a választott vagy a lakóhelye – ennek hiányában tartózkodási helye – szerinti kötelező felvételt biztosító általános iskola első évfolyamára.
Az első évfolyamra történő beíratáshoz szükséges dokumentumok: - a gyermek nevére kiállított személyi azonosítót és lakcímet igazoló hatósági igazolvány (lakcímkártya), - az iskolába lépéshez szükséges fejlettség elérését tanúsító igazolás, - a gyermek születési anyakönyvi kivonata, - a gyermek TAJ-kártyája, - a szülő/gondviselő személyazonosító igazolványa.
A 2021/2022. tanévre **elektronikus úton is be lehet iratkozni**, ebben az esetben a beiratkozáshoz szükséges iratok bemutatására a tanítási év első napján kerül sor.
A felvételről az iskola igazgatója dönt, amelyről írásban értesíti a szülőket. A döntés ellen a szülő – a közléstől, ennek hiányában a tudomásra jutástól számított 15 napon belül – jogszabálysértésre vagy érdeksérelemre hivatkozással jogorvoslati kérelmet nyújthat be. A kérelemmel kapcsolatban az iskola fenntartója jár el és hoz másodfokú döntést. Amennyiben a választott iskola igazgatója a gyermek felvételét elutasító döntést hoz, a szülő a gyermekét a döntés véglegessé válását követő öt napon belül köteles beíratni a kötelező felvételt biztosító iskola első évfolyamára.

Megkezdődött a Zöld város projekt kivitelezése

(Folytatás az 1. oldalról)

A beruházás nagyobb elemeként a Rákóczi tér apátság előtti térrésze újul meg: a városközponthoz méltó díszburkolatú járda létesül, mely a mostaninál szélesebb lesz, mellette további terek, padok kerülnek kialakításra. Megújul a zöldfelület, és egy új ivókút is lesz a téren. A fejlesztés részeként át lesz helyezve a Széchenyi utcai gyalogátkelő, amely a mostanitól északra, a Rákóczi tér nyugati részén, az iskola előtti járdával egy vonalba kerül.

Időközben megkezdődött a szintén a projekt részét képező termelői piac építése is: a Reguly Múzeum udvarában nyárra elkészül a piacépület, ahol egy zárt tároló mellett egy nagyméretű, fedett-nyitott árusítóterület kerül kialakításra, és ehhez árusítóasztalok is beszerzésre kerülnek. A létesítmény alkalmas lesz arra, hogy a helyi és térségi termelők rendszeres időközönként termékeiket a helyi lakosság számára értékesíteni tudják. Ennek érdekében hamarosan rendezvényeket, marketingtevékenységet is végezni fog az önkormányzat.

A Zöld város projekt keretében megvalósuló beruházások átadása az idei év nyarán várható.

(Önkormányzati információ)

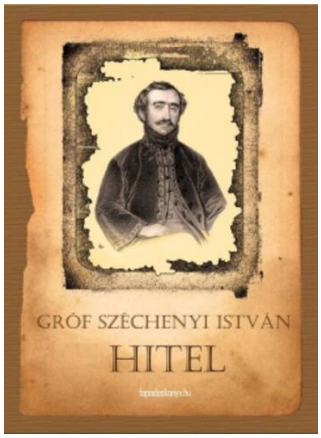
Koszorúzás Zircen, a Március 15. téren

Koszorúzással emlékezett az 1848-49-es forradalom és szabadságharcra Zirc Városi Önkormányzat, dr. Kovács Zoltán, Zirc térségének országgyűlési képviselője; a Veszprém Megyei Kormányhivatal Zirci Járási Hivatala, a Zirci Országzászló Alapítvány, az Országos Széchenyi Kör Zirci Csoportja és a Zirci Fidesz Csoport. A képen Ottó Péter polgármester és dr. Kovács Zoltán országgyűlési képviselő főhajtása a koszorúzást követően, a Március 15. téren

A nemzetté válás alapjait rakta le

Gróf Széchenyi Istvánra emlékezünk halálának közelgő évfordulóján.

Széchenyi Hitel című munkája több mint egy közgazdasági munka. Tankönyv.

Egy népcsoport nemzetté válásának az alapjait rakta le a Hitelben.

Minden fejezet egy-egy fogalmat hordoz magában: mint család, majd nemzetség, melyből a nemzet vezethető le, ahol is a nyelv és a hitvilág közös, és amin járnak, a lábak alatt lévő földdarab, melyet védeni kell, a HAZA.

Az évszázadok okozta szétzilált nemzetet teremtette újjá, kinyitotta előtte a lehetőségek kapuját.

Nekem még is az „Ajánló” sorok nyújtják a legtöbbet: az otthont, annak melegét, a családot, a szeretetet.

Az ajánló sorok a könyv gyémántja, a mindent meghatározó kincs: a család.

„Fogadjátok, hazám érdemes leányai, tisztelete és szeretetem jeléül ezen kis munkám ajánlását! Vegyétek, bár férfiakhoz illendőbbnek mondják azt sokan, nyájas kegyességgel pártfogásotokba. A Hitelről szólok, s ami belőle fakad; a becsületről, az adott szó szentségéről, a cselekedetek egyenességéről. Így előttetek sem lehet a tárgy idegenebb, mint előttünk, mert annyi nemes és szép, ami az emberiséget felemeli, a ti nemetek műve. Ti viszitek karjaitokon a kisded növendéket, s jó polgárrá nevelitek. A ti nemes tekintetetekből szív a férfi lelkierőt s elszánt bátorságot. S ha léte alkonyodik a haza ügyében, ti fontok koszorút homloka körül. Ti vagytok a polgári erény s nemzetiség védangyalai, mely nélkületek – higgyétek – soha ki nem fejlődik; vagy nemsokára elhervad, mert ti vontok minden körül bájt s életet. Ti emelitek egekbe a pórt s halhatatlanságra a halandót. Üdvözlet és hála Néktek!”

A Hitel az ajánlással együtt a Magyar Biblia.

Belőle meríthetünk hitet, erőt és jövőképet.

Egervölgyi Dezső

Ötletes mesékkel pályáztak a zirci diákok

A III. Béla Gimnáziumból is érkeztek alkotások a Veszprémi Rendőrkapitányság által a Biztonságos Internet Világnapja alkalmából kiírt bűnmegelőzési pályázatra.

A pályázóknak egy közismert mesét kellett átírni úgy, hogy a szereplők aktív internethasználóvá váljanak, legyen számítógépük vagy mobiltelefonjuk, és az eredeti mesében megjelenő különféle helyzetek kerüljenek át az online térbe – írja a veol.hu. Kiderült az is, hogy többek mellett zirci iskolából is érkeztek pályaművek a rendőrség felhívására.

Orsós Károly rendőr őrnagy, a Veszprémi Rendőrkapitányság kiemelt főelőadója érdeklődésünkre elmondta, a zirci diákok meséi nagyon ötletesek, több publikálásra alkalmas van közöttük. Mint azt megtudtuk, a III. Béla Gimnázium, Művészeti Szakgimnázium, Technikum és AMI 10/A osztályából hat pályamű érkezett *Kúsz Katalin* tanárnő menedzselésével. *Francsics Fanni*: Jancsi és Juliska, *Maill Attila*: A tücsök és a hangya, *Nick Zsófia*: Hamupipőke, *Pilise Noémi*: A három kismalac, *Prém Orsolya*: Csipkerózsika, *Varga Erzsébet*: Piroska és a farkas című alkotásával jelentkezett a bűnmegelőzési pályázatra.

– A pályaműveket nem rangsoroltuk, minden diák munkáját közvetlenül vagy a koordináló pedagóguson keresztül megköszöntük, egyelőre csak e-mailben. Reményeink szerint a járványügyi korlátozások megszűntével ezt személyesen is megtehetjük. Ekkor majd azt is részletezni fogjuk, hogy az egyes alkotásoknak mik voltak a fő erényeik. A pályázók száma minden várakozásunkat felülmúlta. Nem gondoltuk, hogy ebben a középiskolásokat különösen sújtó bezártságban ennyi pozitív energia tud még felszabadulni a fiatalokból. Az is kellemes meglepetés volt, hogy milyen önkritikusan írtak többen is saját korosztályuk életviteléről, szokásairól, esetleges könnyelműségeikről és ezekre reflektálva mondták ki a 21. századnak szóló tanulságokat – emelte ki az őrnagy. A pályaművek közül többet is publikálni fog a rendőrség. *(kg)*

Járványügyi körkép III. – Lakossági oltás és helyzetkép két szociális intézményről

Az egészségügyi dolgozók év eleji beoltása után február elején megkezdődött a lakosság oltása is a zirci háziorvosi rendelőkben. Milyen eljárásrend alapján, hogy zajlik a folyamat, mik a tapasztalatok? – Dr. Buda Imre háziorvost kérdeztük.

– A Népegészségügyi Hivatal és a Nemzeti Egészségbiztosítási Alaptól hetente érkező listák és az aktuális oltóanyag információk alapján, egy-két nap alatt kell megszerveznünk a betegek behívását. Mivel még nincs konkrét tapasztalat az előfordulható mellékhatásokról, allergiás reakciókról, ezért a protokoll szerint a 30 perces megfigyelési idővel számolva, én fél óránként 6 főt hívok be, hogy az esetleg tünetmentes hordozók által fertőzést okozható tumultust elkerüljük. Mindenkit kérek, hogy előbb ne, csak pontosan a megadott időpontra érkezzen.

– Többféle vakcinával oltunk: az elején Pfizer-BioNTech oltás is érkezett, de azt már csak az oltópontokon adják be, oda kell küldenünk a pácienseket. Az első alkalmakkor oltottunk Moderna vakcinával is, de azóta ebből már nem kapunk. Helyben AstraZenecával és a kínai Sinofarm vakcinával oltjuk, az oltási utasítások alapján, első körben az idősebb korosztályt. Bizonyos vakcináknál követelmény a stabil állapot a krónikus betegek esetében is, ez sajnos nem minden idős emberre igaz, emiatt súlyoznunk kell, így 60-75 év közötti „fiatalabb" betegek is sorra kerülhetnek.

– Pácienseink nagyon várják már az oltást, sokan türelmetlenül telefonálnak is, hogy mikor kerülnek már sorra, de sajnos csak annyi oltást tudunk beadni, amennyi vakcina hetente érkezik, vagy ahány beteget az oltópontokra küldhetünk. Még mindig vannak olyan páciensek, akik válogatnak az oltások között. Én ezt nem tartom célszerűnek, hiszen akkor helyettük mást kell behívnunk, így ők a sor végére kerülnek, és várhatnak a kívánt vakcinára, ami nem tudjuk, mikor érkezik meg. Azt gondolom, hogy minden oltás megvéd a súlyos szövődményektől, hogy kórházba kerüljenek a betegek, netalántán meghaljanak.

– Az oltáskor mindig elmondjuk, és papíralapú tájékoztatót is adunk az előfordulható hatásokról: például lehet az oltás helyén bőrpír, duzzanat, végtagfájdalom, lehet általános gyengeség, levertség, esetenként hőemelkedés, láz is jelentkezhet, de mindez 48-72 órán belül elmúlik. Az én praxisomban, és tudtommal a környék praxisaiban sem fordult elő senkinél komolyabb mellékhatás az oltás beadása után. Azt tudni kell, hogy az első oltás után csak részleges védettség alakul ki, az igazi, de akkor sem százszázalékos védettséget a második oltás jelenti. Ezen időszak alatt, de a második oltás után is még 7-10 napig érdemes kerülni a nagy közösségeket, és a járványügyi szabályokat továbbra is be kell tartani.

– A zirci átoltottságról nincsenek számadataink. Az egészségügyi dolgozók, valamint az idősotthonban élők, ott dolgozók már megkapták az oltást Zircen is, és jó lenne, ha a szociális alapellátás dolgozói is mielőbb megkapnák a védőoltást. Az én háziorvosi körzetemben eddig 246 oltásról számolhatok be, ebből 171-et itt a rendelőben adtunk be. Hasonló számokról és tapasztalatokról tudok a többi háziorvosi praxisban is. Ezek a számok talán nem tűnnek túl soknak, de ha azt mondom, hogy tíz páciens beoltása a szervezési feladatokkal, telefonálásokkal, adminisztrációkkal, az oltás rögzítésével, a betegek helyszíni megfigyelésével együtt minimum 2 órát vesz igénybe, akkor kiszámolható a praxisonként ráfordított munkaidő. Eleinte minden praxis ugyanannyi vakcinát kapott, ezért ahol nagyobb a körzet, vagy többen regisztráltak, ott lassabban haladt az oltás. Most már azt tapasztalom, hogy valamennyire súlyoznak, több oltóanyag érkezik, így remélem, hogy mi is fel tudjuk gyorsítani az oltás ütemét.

– Kértünk és kapunk is segítséget a zirci önkormányzattól: például az adminisztrációs feladatokhoz szükséges űrlapokat, nyomtatványokat fénymásolják nekünk, és a betegek oltópontra szállításában is készségesen segítenek. Próbáltuk a betegek oltásra behívó telefonos értesítését is, de azt tapasztaltuk, hogy ez túl speciális terület, sok mindent kell figyelembe venni a betegek behívásánál, ezért úgy döntöttünk, hogy ezt mi végezzük, akik ismerjük a pácienseket.

– Mindeközben a háziorvosi rendelőkben végezzük a mindennapi betegellátást is. A járványügyi helyzetre tekintettel igyekszünk megszűrni a betegeket, kiknek van valóban szükségük a személyes megjelenésre, fizikális vagy eszközös vizsgálatra a pontos diagnózis és terápia meghatározása érdekében, hiszen nem lehet mindent telefonon megoldani. Rengeteg hívásunk van a rendelő vezetékes számán és a saját mobiltelefonjainkon is, nem is tudjuk mindig felvenni, ezért türelmet kérünk betegeinktől. Többször kértük, hogy az oltásban sorra kerülés miatt ne telefonáljanak, ne vegyék el az időt a valóban orvosi ellátást igénylő betegek elől, mert mi se tudjuk előre, mennyi oltóanyag érkezik, és csak az adott heti névsorok szerint haladhatunk az oltásokkal.

– Az országos adatokkal párhuzamosan Zircen is azt tapasztaljuk, hogy az utóbbi hetekben megnőtt a koronavírusos betegek száma: napi átlag 5 főnek kérünk tesztelést, ebből 3-4 főnek pozitív is az eredménye. Hasonlóak a számok a többi praxisnál is. Sokkal több beteg van, mint ősszel, sajnos vannak súlyos állapotban lévők is, akik nehezebben vészelik át a betegséget, tovább tart a felgyógyulás, és sajnos vannak, akik kórházba kerülnek. Ezért javasoljuk újra és újra, hogy aki még nem regisztrált a védőoltásra, az tegye meg! Reméljük, hogy érkezik folyamatosan az oltóanyag az országba, és mindenki beoltásra kerülhet.

– Nagyon fontos a járványügyi előírások betartása: maszkhasználat, távolságtartás, gyakori kézmosás és fertőtlenítés, a nagyobb közösségek kerülése. Főleg az idősebbek ügyeit intézzék a fiatalabb családtagok, lehetőleg csak heti egyszer, célzottan menjünk bevásárolni stb. Az utcán, nyílt téren lehet találkozni, ott kicsi az esély a megfertőződésre, mint zárt térben, hosszabb időt együtt töltve. Ugyanakkor emberek vagyunk, szükségünk van a közösségi kapcsolatokra, családi együttlétekre, nem lehet begubózni teljesen a külvilágtól. Az életünket élni kell, de kellő óvatossággal.

A már egy éve tartó koronavírus-járványhelyzetben másként, de folyamatosan segítenek mindenkinek a szociális alapellátásban dolgozók – keressék őket problémáikkal! A Zirci Önkormányzati Szolgáltató Központ elmúlt időszakban végzett munkájáról Koós Kata intézményvezető számolt be.

– Pont egy éve tettem közzé az első intézményi felhívást: a korlátozó intézkedések miatt, az akkori óvoda- és iskolabezárások idején milyen formában oldjuk meg az étkeztetéseket. A hozzánk tartozó általános és középiskolai konyha jelenleg is felváltva látja el az étkeztetési feladatokat. *Most az általános iskolai konyha főz, onnan látjuk el az ügyeletet biztosító iskolákat, óvodákat és az időseket – onnan lehet elvinni éthordóban az ebédeket.*

– Tavaly óta a szociális területen alaposan megváltozott intézményünk eljárásrendje és a mindennapi életünk is. Felkérésre megszerveztük a 65 éven felüliek ellátását: heti kétszer bevásároltunk, kiváltottuk a gyógyszereket, ezeket házhoz is vittük, és segítettünk a szükséges ügyintézésekben is. Segítő munkánk rendjét gyorsan kialakítottuk és hatékonyan működtettük, köszönhetően munkatársaimnak. A nyár elején az élet egy kicsit beindulhatott, és őszig nem igazán volt erre igény, azóta néhány család és egyedülállók kérték ezt a segítséget igazolt covid-fertőzésük ideje alatt a hétköznapokban és a két ünnep között. *Jelenleg is heti két alkalommal vehető igénybe a bevásárlásban, gyógyszerkiváltásban segítő szolgáltatásunk azok számára, akik máshogy nem tudják megoldani.*

– A tavalyi leálláskor sajnos néhány szolgáltatásunkat szüneteltetnünk kellett, pl. a pszichológusi ellátást is. Ezt most is

meg kell tennünk, mert az Emberi Erőforrások Minisztériuma (EMMI) legújabb eljárásrendje alapján minimálisra kell csökkentenünk a személyes kontaktokat, így a tanácsadásokat is fel kell függesztenünk. Akinél, ahol meg tudjuk oldani, ott online formában megpróbáljuk, de azért egy pszichológusi tanácsadás online nem az igazi.

– Két kollégánk iskolai, óvodai szociális segítő tevékenységet lát el, de mert most nincs oktatás, nevelés, ezért online kapcsolattartásra álltak át: például ahol szükség van korrepetálásra, segítségnyújtásra, azt online megszervezik. Próbálják felmérni az óvodáknál, iskoláknál az online oktatás alatt kialakult problémákat, és folyamatosan keresik azokat a programlehetőségeket, amiket vagy online, vagy majd a veszélyhelyzet megszűnése után jelenléti formában meg tudnak valósítani. Kicsit tartunk attól – főleg a középiskolásoknál –, hogy az elhúzódó online oktatás a gyerekekben olyan mentális, pszichés problémákat fog kialakítani, amit aktívan kezelni kell, ha ennek az időszaknak egyszer vége lesz. *Azok a diákok, akiknek az online oktatás során elmaradásaik vannak, és máshogy nem tudják megoldani, szüleik révén jelentkezhetnek korrepetálásra.*

– A családsegítő, esetmenedzser kollégáknál a veszélyhelyzet tavalyi feloldása után az élet visszatért a megszokott mederbe, ránk semmilyen korlátozás nem vonatkozott. Legyünk őszinték, a mi munkánk nagy részét nem is lehet online ellátni. Az új EMMI-rendelet értelmében azonban jelenleg csak krízishelyzetben, kritikus esetben látogathatunk családokat. Minimálisra kell csökkenteni az ügyfélfogadást az ügyfelek és saját magunk védelme érdekében.

– Közülünk eddig senki nem volt igazoltan covid-beteg. Részben köszönhető ez annak, hogy pontosan tudjuk: nekünk így is, úgy is kapcsolatot kell tartanunk emberekkel. A kérésemre, de anélkül is tudják a kollégák, hogy hatványozottabban oda kell figyelnünk a védekezésre, amihez folyamatosan kapunk védőfelszereléseket: az egyszer használatos maszkok mellett mindenkinek van varrott maszkja, van megfelelő méretű gumikesztyű, többféle fertőtlenítőszer, szóval mindenünk megvan, hogy vigyázni tudjunk magunkra, és ezt meg is tesszük.

– A védőoltás terén a szociális alapellátás nem élvez elsőbbséget az oltási sorrendben. Volt ugyan felmérés a szándékainkról, de az egyéni regisztrációnk alapján kerülünk majd sorra. *Új vállalásunk viszont lett a regisztrációs folyamat kapcsán: többektől kaptunk kérést arra, hogy segítsünk a regisztráció megoldásában, mert nem boldogulnak az internet világában – így ezt, és a védőoltás beadásakor szükséges nyilatkozat kinyomtatását is felvettük a segítő feladataink közé.*

– Jelenleg mi is részben home office foglalkoztatásban látjuk el a munkánkat, felváltva vagyunk az irodában, beosztottuk az ügyeleteket, de mindenkinek legalább heti két napot itt kell lennie. *Jelenleg és ideiglenesen a Reguly utca 3. szám alatti családi házban vagyunk.* Szerencsére itt is meg tudjuk oldani a személyes vagy kiscsoportos ügyfélfogadásokat. *Keressenek minket a szocialissegitozirc@gmail.com e-mail címen, vagy a 30/162-1642, 30/162-1643, 30/743-2944 telefonszámokon – segítünk!*

A koronavírus-járványhelyzet rendkívüli kihívások elé állította a szociális területen dolgozókat, ismét nehéz hetek várnak az általuk ellátottakra is. Nagyné Fáró Katalin intézményvezető tájékoztat a Zirci Járás Szociális Szolgáltató Központ mindenapjairól.

– A szociális terület kivételével valamennyi szolgáltatásra vonatkoztak a márciusi szigorító intézkedések. Nekünk nem kellett bezárni, a járványügyi szabályok betartásával működhetett volna a fogyatékos pszichiátriai betegek nappali ellátása és a foglalkoztatás a Segítő Kezek Házában. A központi orvosi ügyelet is az intézményhez tartozik, így több egészségügyi szakemberrel konzultáltam a zirci járásban fokozott fertőzöttségi számokról. Ezek alapján kértem a fenntartót, hogy hozzuk meg a döntést: a szolgáltatásainkat most szüneteltessük a személyes megjelenéssel járó nappali ellátásoknál. Az itt ellátottak zöme nemcsak fogyatékos vagy pszichiátriai beteg, hanem mellette nagyon soknál epilepszia, cukorbetegség, túlsúly is jelen van, ami fokozott veszélyhelyzetet jelent. Ha véletlenül bekerül a házba a vírus és itt valaki megkapja, akkor bizony sok ember megfertőződhetett volna, ugyanis az épületben naponta 40-45 fő hosszan, tartósan egy légtérben van. Itt, ha fertőtlenítünk, ha szellőztetünk, ha maszkot hordunk, se tudtuk volna megvédeni az ellátottakat. Tehát nálunk most hozott csak változást a szigorítás. Fokozott figyelemmel vagyunk egyrészt az otthon lévő fogyatékosokra, akiknél a személyi segítés kifejezetten szükséges, másrészt a nappali ellátásból most otthon ragadottakra: például, ha igényelnek bevásárlást, bármilyen segítséget, azt most is meg kell adnunk, pláne az egyedül élők esetében, ezért a gondozók rendszeresen segítik a mindennapjaikat. Ugyanez vonatkozik a pszichiátriai betegekre is, velük személyesen és telefonon tartjuk a kapcsolatot, talán még fokozottabban is. Eddig a napi jelenlét adott nekik biztonságot, az hogy naponta találkoztak egymással és a gondozókkal. Volt, aki pánikba esett, hogy nem jöhet, hogy magára marad otthon a médiával és a saját kis bajaival, betegségeivel, fizikai és pszichés problémáival. Félelmetes két hétnek, vagy nem tudni mennyi időnek nézünk most elébe.

– A nappali idősgondozást eddig is óvatosabban, a csoportokat pár emberrel, egymástól távol ülve, maszkot használva működtettük, de az idősek, főleg a még be nem oltottak érdekében, őket védve, jelenleg zárva van az Idősek Klubja is. A szociális étkezés napi mintegy 100 adag kiszállításával természetesen működik, a házi gondozónők is naponta mennek segíteni az otthon maradásra kényszerült időseknek.

– Szociális boltunk most zárva van, így a húsvétra előre elkészített termékek idén megint a polcokon maradnak.

– Ősszel három dolgozónk volt covid-beteg. Mivel a feladatainkat folyamatosan végeznünk kell, az ellátottak érdekében nem betegedhetünk le, a helyettesítésekre vészforgatókönyvekkel is rendelkezünk, hiszen mi senkit nem hagyhatunk az út szélén ellátatlanul. Intézményünk része a központi orvosi ügyelet és a védőnői szolgálat: ők az egészségügyi dolgozók kiemelt első körében januárban megkapták a védőoltásokat. Szociális munkatársaink az alapellátás körébe tartoznak, de ez a kör hivatalosan nem kiemelt az oltási sorban. Mivel eddig nyitva kellett tartanunk, és a feladatok ellátása során sok emberrel vagyunk kapcsolatban, ezért megpróbáltam a lehetetlent: sikerült elintézni, hogy nyolc dolgozónk megkaphatta már mind a két oltást. Tavaly november óta központi ellátásból kapunk minden védőeszközt, így például kis kiszerelésű fertőtlenítőt, amit a gondozók magukkal tudnak hordani, van elegendő maszk, kesztyű és többféle fertőtlenítőszer, érintésmentes kézfertőtlenítőket is elhelyeztünk az épületekben.

– Munkatársaink mentális egészsége érdekében rendkívül fontos a folyamatos kommunikáció: ha problémájuk van, megbeszéljük, a másiknak lehet használható ötlete. Igyekszünk meglátni mindenben a legkisebb jót, és ezt a hozzáállást erősítjük az ellátottjaink körében is: például feladatokat küldünk ki a fogyatékosoknak, amivel otthon elbíbelődnek, visszaküldik a megfejtést, vagy verset tanulnak, visszamondják. Próbálunk az info-kommunikáció lehetőségeivel élni, és mindenkiben tartani a lelket.

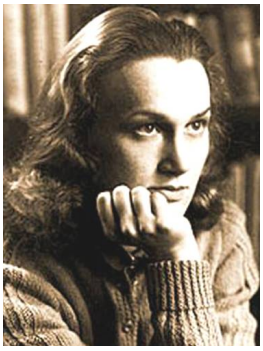
– Nagyon nehéz hosszú ideje a négy fal között, szinte bezárva lenni, ezért mindenkinek ajánlom, hogy minden nap keressünk valami örömforrást magunknak: egy finom ételt, egy jó zenét, egy jó könyvet, a napsütést, a szép tavaszi időben nyíló virágokat a természetben, vagy kertészkedjünk, jógázzunk, szobabiciklizzünk, tornázzunk – kicsi dolgok ezek, de a lelkünket mind megsimogatják. Amiket látok, hallok, amiket az orvosok is elmondanak, nem játék ez a betegség, komolyan kell venni. Inkább legyen két hét szigorú megszorítás, mint elhúzódó járvány, inkább maradjunk otthon, kerüljük most a kapcsolatokat, hogy minél hamarabb kilábaljunk ebből a helyzetből, mert mindenkinek az lesz a legjobb.

Encz Ilona

Mintavételi pont a városi könyvtárban

Már a Városi Könyvtárban (Zirc, József A. u. 1.) is van mintavételre lehetőség hétfőtől szombatig 9:00 és 13:00 óra között. Az Országos Mentőszolgálat erre a helyszínre hívja be az itt és a környéken élő lakosokat mintavételre. Ide csak háziorvosi beutalóval érkezhetnek a betegek – erről *Varga Gábor* Zirci Mentőállomás-vezető adott tájékoztatást közleményében.

„...szükséges, hogy vers írassék, különben meggörbülne a világ gyémánttengelye.” *(J. A.) – Megemlékezés a Költészet Napjáról*

Ha meg kellene határoznunk, hogy mi a vers [teszi fel a kérdést *Nemes Nagy Ágnes* Kossuth-díjas magyar költő, műfordító, esszéíró, pedagógus], a legegyszerűbb megoldást ajánlanám: vers az, amit nem lehet prózában elmondani. Vagy fordítva: mindaz, amit prózában el lehet mondani, nem vers. Ez a meghatározás – ha elfogadjuk [vallja a költőnő] – sok félreértést eloszlat, tisztázza, hogy a vers elsősorban önmagával azonos, mint egy körtefa vagy egy villanytűzhely [...] önmagában teljes, sima és kerek, ahogy Horatius állítja. A meghatározás tehát, amikor körülárkolja a verset, elválasztva a nyelv egyéb funkcióitól, megtanít arra, hogy egy lépést hátrálnunk kell, s először a vers egészét kell szemügyre vennünk. Továbbápolva gondolatát, Nemes Nagy Ágnes szerint a vers elsősorban: struktúra, szerkezet, szervezet; így több is, más is, mint részeinek összege; a részek értelme, fontossága, minősége az egészben gyökerezik. Természetes ez. Mint egy gyümölcsöskertben járkál a költő versei között, ahol mindegyik fa saját törvényei szerint más-más növésű; vagy építészként veszi szemügyre a rendeltetésük szerint mindig másként és szükségszerűen másként összeszerelt házakat.

Átívelve a költőnő megközelítésén, ám mégis szorosan kapcsolódva hozzá, a versnek és a versírásnak a költők, közöttük klasszikus és modern magyar költők meggyőződése szerint az emberi lélek, az emberi közösség és mindezeken túl a történelem, sőt a világmindenség rendjének alakításán, mi több, létrehozásán kell munkálkodnia.

József Attila nemegyszer citált axiómájával megnevezve (mely az Irodalom és szocializmus című, Művészetbölcseleti alapelemek alcímű, 1930-ban tartott előadásában található): „... szükséges, hogy vers írassék, különben meggörbülne a világ gyémánttengelye". Valójában minden magyar költő, ha csak huszadik századi irodalmunkra gondolunk, Ady Endrétől és Babits Mihálytól Illyés Gyuláig és Radnóti Miklósig, Weöres Sándortól és Pilinszky Jánostól Nagy Lászlóig és Juhász Ferencig, a költészetnek ezt a transzcendenciáját vallotta, és természetesen ennek az egyszerre régi és modern meggyőződésnek a nyomán végezte munkáját Nemes Nagy Ágnes is.

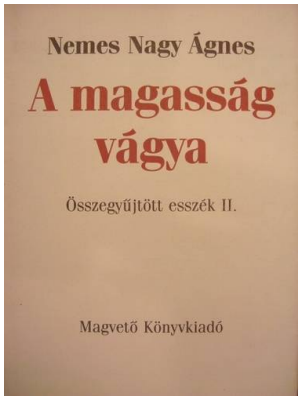
A költőnő nem egy alkalommal beszélt arról, hogy a világban a költészetnek kell(ene) értelmes szellemi és erkölcsi rendet teremtenie, következésképp az ő nem egyszer méltatott intellektualizmusa nem bölcseleti eszmék megszólaltatását jelenti, nem gondolati kategóriák kialakítására törekszik, hanem állandó eszmélkedésre, amelyet a személyiség benső világából érkező késztetések vagy éppen indulatok mozgatnak. Az ő verse nem pusztán gondolatokat közvetít, ez, mint mondta, az esszé feladata, hanem a gondolkodás szenvedélyét rögzíti képekbe, látomásokba és mítoszokba. Az intellektuális költészet feladatát az eszmélet képviseletében látta, a fogalom József Attila-i értelmezésében, miként azt a neves költőtárs Eszmélet című versének elemzésében is kifejtette: *Vasútnál lakom. Erre sok / vonat jön-megy és el-elnézem, / hogy' szállnak fényes ablakok / a lengedező szösz-sötétben. / Így iramlanak örök éjben / kivilágított nappalok /s én állok minden fülke-fényben, / én könyöklök és hallgatok.* // „Feledhetetlen versszak. De befejezése? Nem hiszem. Ez a füzérvers nem fejeződik be, saját belső struktúráját roncsolná, ha valami csattanóval zárulna. Ez a vonat egyetlen hasonlat sínjén a végtelenbe fut, fülkefényében az eszmélkedés örök költői magatartásával.”

Hasonlóképpen, ezt a „végtelenbe tartást” figyelhetjük meg a költőóriás „Költőnk és kora” (1937. aug. vége) című költeményében is, melyről Nemes Nagy Ágnes „A magasság vágya” című esszégyűjteményének „Szőke bikkfák” elnevezésű „Verselemzések”-fejezetében így ír:

„Micsoda versszakkezdet ez például: Én a széken, az a földön / és a Föld a Nap alatt... Az a megdöbbentő ebben a két sorban, az a gyorsaság, a gondolatoknak a fénysebessége, ahogyan a széktől a naprendszerig eljut, a kicsitől, a mindennapitól a kozmoszig. [...] A „kozmosz” képzetének a megjelenése azonban nem utolsósorban József Attilának köszönhető a magyar irodalomban. Az ő képzelete űrhajósfantázia. Itt is, még a naprendszeren is túlfut a kép: a naprendszer meg a börtön / csillagzatokkal halad. – A börtön és a csillag: hányszor kapcsolódik össze az ő költészetében, rakásra lehet idézni a példákat. (A csillagok, a Göncölök / Úgy fénylenek fönn, mint a rácsok...) E képekben – mint másokban is – a determináltság kínja és boldogsága jelenik meg minduntalan; a meghatározottság félelmes tudata éppúgy, mint az örök emberi szabadságvágy. Többek között e kettőnek is csatatere József Attila versvilága.”

Túlnőve a „versvilág mint csatatér” szimbolikus képén, napjainkban a nagybetűs világ is csatatér... az emberiség keserves tapasztalataival veszi fel a küzdelmet. Korunkbeli személyes drámánk rejtélyesen összecseng Nemes Nagy Ágnes mitikus költészetének fundamentumával: az ember eltávolodása önmagától, világától [...] A magány, a szorongás, a létezés képtelenségének érzése okozzák a személyiség benső válságait. Ahogy a költőnő *Jég* (”Szárazvillám” 1946-1957) című versében jegyzi:

Belémfagy lassan a világ,
mint téli tóba nádbugák,
kis torlaszokban ott ragad
egy kép, egy ág, egy égdarab –
ha hinnék benned, hallgatag
széttárnád meleg tenyered,
s az két kis Napként sütne fönn
a tél felett, a tó felett,
hasadna jég, mozdulna hab,
s a tárgyak felszökellve mind
csillognának, mint a halak.

A téli tóba fagyott nádbugák, a kis torlaszok, „egy kép, egy ág, egy égdarab" merev, széttöredezett világot jeleznek, az isteni kéz melegsége azonban föloldja ezt a merevséget, s mozgást, fényt, csillogást visz a tájba. Az Isten-képzet az, amely a költő számára széthullással fenyegető világ egységbe fogásának vágyával azonos. Ez az egyetlen hit és remény a világ megváltására és újjászületésére.

S ez üzenet fénylik át a költészet erején is – *„Hallom, fülemnél ott dobog / irtózatos madár-szíve. / Ha elröpülne egy napon, / most már eldőlnék nélküle." (Nemes Nagy)*

Az emberi lény számára, ha valóban emberi lény kíván maradni, a költészet és szakralitás nem nélkülözhető, mert ezek nélkül „meggörbül a világ gyémánttengelye".

Csaba Lilla

Források:

- *Nemes Nagy Ágnes: József Attila: „Költőnk és Kora”.* (Részlet). In: Nemes Nagy Ágnes: A magasság vágya. Összegyűjtött esszék II., Budapest, Magvető, 1992. – Törzsgyűjtemény
- *Nemes Nagy Ágnes: Szó és szótlanság / Verselemzések / József Attila: Eszmélet*
- (https://konyvtar.dia.hu/html/muvek/NEMESNAGY/nemesnagy00137a_kv.html)
- *Sétatér / Költő a költészetről. Jegyzetek Nemes Nagy Ágnes ars poeticájához* – Pomogáts Béla [2013. november] (http://www.lato.ro/article.php/Költő-a-költészetről-Jegyzetek-Nemes-Nagy-Ágnes-ars-poticájához/2743/)
- *Vörös Imre: „...Nem kívánok kevesebbet, mint egy világot” – Nemes Nagy Ágnes költészetéről*
- (http://epa.oszk.hu/02500/02518/00222/pdf/EPA02518_irodalomtortenet_1980_02_353-376.pdf)

Képek forrása: www.vers.hu; cultura.hu; kek-madar.hu

Zircről szóló festmények a belváros kirakataiban

***Pék László* helyi alkotó remek ötlettel állt elő: zirci üzletek kirakataiban mutatja be a festményeit. Bár a boltok java része a szigorító intézkedések miatt zárva tart, a képzőművészet által mintha megnyíltak volna a világ előtt.**

A művelődés terei is zárva vannak, kiállítást nem lehet tartani, innen jött a gondolat Pék László részéről, hogy üzletek, intézmények, szolgáltatók kirakataiban mutatja be az alkotásait, köztük több olyat, amelyet eddig még nem láthattunk sehol. Vannak képei a közösségi oldalon, a festőművészek virtuális galériájában, de valahogy közelebb szerette volna hozni a helyi közönség számára azokat az alkotásokat, amelyek kifejezetten Zircről szólnak. Így hát megkereste az üzletvezetőket, akik örömmel fogadták a festményeket. Harminc kép került kiállításra, a belvárosnak majdnem az összes kirakatában találkozhatnak velük a járókelők.

Sok pozitív visszajelzést kapott a rendhagyó tárlat kapcsán, gratuláltak neki az ötlethez. Van egy másik terve is a nyárra, mégpedig, hogy kerítésekre kerüljenek ki a festmények, amennyiben a közművelődési helyeken történő kiállításra továbbra sem lesz lehetőség.

Pék László aktív közösségi életet él – vezetője a nyugdíjasklubnak, tagja az énekkarnak, huszonöt országban járt, volt a város főkertésze –, így még nehezebben éli meg a pandémia okozta bezártságot, de az alkotás öröme, a festés és a kertben történő foglalatoskodás azért segít átvészelni számára ezt az időszakot. Olyan nagyszabású, a közreműködésével megvalósuló rendezvények maradtak el az elmúlt évben, mint például a kórusok egyházzenei hangversenye a bazilikában vagy a megyei nyugdíjasklubok sakk- és keresztrejtvényfejtő versenye. Tervezett kiállításait és egy emlékfa-ültetést szintén nem sikerült megtartani.

A zirci alkotó felsőfokú szakoktatói tanulmányai során ismerkedett meg a festészettel, rajzzal, vizsgázott is belőle, családjában pedig többen vannak, akik képzőművészettel foglalkoznak. Képeiből nagyon sokat elajándékozott, nem egy intézmény falát megszépítették az általa ecsettel megörökített, harmóniát, tisztaságot, nyugalmat árasztó természeti képek, amelyek a „0” kilométerkőtől, Zircről indulnak és Felsőőrsön, Skócián, Walesen, Anglián át egészen Erdélyig mutatják be a legszebb tájakat.

Pék László mutatja az apátságot ábrázoló festményét az egyik belvárosi üzlet kirakatában

KG

Megérkezett a Nyuszi városunk főterére

Dekoratív alkotással szépítette meg a városközpontot egy kis civil közösség Zircen.

Mint azt megtudtuk, idén karácsonyra egy betlehem terve mentén kezdődött el a közös gondolkodás, a húsvéti dekoráció igazából hirtelen jött ötlet volt, s mintegy másfél-két hét alatt el is készült. *Müller Anikó*, férje, *Ring Ferenc*, menyük, *Wurst Eszter*, valamint *Müllerné Wenczel Rita* és *Gyurkó Jánosné* csapatmunkájának eredménye ez az alkotás, amely Zirc város főterén, a „zöld háromszögben”, közvetlenül a főút mellett került elhelyezésre.

A civil közösség tagjai kiemelik, hogy szívélyes volt mindenki, akihez segítségért fordultak. A bálákat a Bakony-Agro Kft. biztosította, ebben Gyurkó Jánosné unokája járt közbe, aki *Karsai Győző*vel együtt szállította a helyszínre a két fő alkotóelemet. A zsákokat *Hoffer Ervin* adta. Ring Ferenc elkészítette a kellékeket, biztonságossá tette azokat, a hölgyek munkamegosztás mentén dolgoztak, volt, aki festett, volt, aki varrt, és nem egész két óra alatt a szalmabálák óriásnyúllá változtak, a kis fészekben piros tojások jelzik az ünnep közeledtét.

Remélik, hogy mindenkinek tetszésére válik ez a szívből jövő, közös alkotás, az eddigi visszhangok alapján bizony nem kellett csalódniuk. A kezdeményezést szeretnék folytatni, aktualizálni a köztéri dekorációt az évszaknak vagy egy-egy ünnepnek megfelelően. Bíznak benne, hogy a helyi közösség mellett az idelátogató turisták is örömüket lelik majd benne.

Képünkön az alkotást létrehozó civil közösség, balról: Gyurkó Jánosné, Ring Ferenc, Müller Anikó, Wurst Eszter a két kisfiával és Müllerné Wenczel Rita az óriásnyuszi mellől küldik üdvözletüket

HÚSVÉTI NÉPSZOKÁSOK, HAGYOMÁNYOK

A Zirci Reguly Antal Német Nemzetiségi Nyelvoktató Általános Iskola felső tagozatos diákjai *Géring Klára* tanárnővel 2020 tavaszán összegyűjtöttek egy csokorra való nagyheti, húsvéti szokást saját családjuk köréből. A gyűjteményt bővíthetővé tették, mert szerették volna, ha mások is tesznek a bakonyi népszokások, hagyományok húsvéti kosárkájába. A lapunkban is megjelent felhívásra érkezett beküldésekkel kiegészítettük az iskolások gyűjtését. Négyoldalas ünnepi mellékletünkként ezt a dolgozatot adjuk közre, jó olvasást kívánunk hozzá!

Tartós szeretet – Nagyböjti élelmiszergyűjtés

Ebben az évben, az előző évekhez hasonlóan a Püspökkari Konferencia támogatásával a Katolikus Karitász nagyböjtben „Tartós szeretet" elnevezéssel gyűjtést hirdetett az ország katolikus templomaiban.

Ez jó alkalom arra, hogy a nehéz gazdasági helyzetben, valamint a COVID-19 vírushelyzetben a rászoruló családokon segítsünk. A zirci templom Szent Kereszt oltáránál március 6-24. között helyezhették el adományaikat a hívek. Ennek eredményeként 25 kg tartós élelmiszer és 145 000 forint gyűlt össze, amiből további élelmiszert vásároltunk. Hálás köszönet az adományozóknak! Köszönjük a Vezir-Hús Kft. 200 kg zsír, *Hoffer Ervin* 400 kg burgonya, a Henkel Magyarország Kft. tisztító és tisztálkodási szer nagylelkű adományát. Az országos Katolikus Karitász adományából öt nagy család fagyasztott kacsacombot és trappista sajtot kapott.

A csomagokat 72 családnak, illetve egyedül élőnek március 27-én a járványügyi előírásokat betartva osztottuk ki. A csomagolásban és az osztásban a karitász segítségére volt három középiskolás diák, akik közösségi szolgálatot teljesítenek, és egy önkéntes felnőtt fiatal.

Élelmiszer-, burgonya-, háztartási cikkek-, textíliaadományt vitt a karitász a Veszprém Megyei Gyermekvédelmi Központ 4. számú Lakásotthon Bakonybéli úti Otthonába és élelmiszert az Utógondozói Otthon Hóvirág utcai lakóinak.

Áldott Húsvétot Kíván a Zirci Árpád-házi Szent Erzsébet Katolikus Karitász!

Ulrich Józsefné csoportvezető

Ulrich Józsefné csoportvezető és munkatársa, Csombor Mariann tartja kezében az azóta kiosztásra kerülő csomagokat, jobbról pedig Hoffer Ervin négy mázsa burgonyaadományát mutatják (Fotók: Önkormányzat)

Flottul működő oltás

OLVASÓI LEVÉL

Kimagasló szervezésről tudok beszámolni az oltás kapcsán. A zirci háziorvosok részéről is, ahová apósomékat vittem oltásra. Nagyon rendezetten, flottul van megoldva, tisztességesen bánnak az emberekkel. Hallani olyat, hogy micsoda tömegnyomor, tolakodás van a kórházi oltópontokon, hát én ilyesmit nem tapasztaltam. Március 23-án délután négy órára rendeltek be a veszprémi 3. számú oltópontra, több zirci polgártársammal együtt. A kórház bejáratánál mindenkit egyenként fogadtak, hőmérőztek. Készségesen kísértek minket az adatfelvételi helyre, ahol egy katona segített: kaptam a sorszámomat, mondta, hogy hol kell várakoznom. Az oltóponton megfelelő távolságra ültettek le bennünket, majd egyenként szólítottak. Egyszerre mindig két nevet mondtak, odaadtuk a papírjainkat, és odakísértek ahhoz az ajtóhoz, ahol az oltást megkaptuk. Ezt követően átvehettük a második oltás időpontjáról szóló kártyapapírt. Nagyon jó érzéssel töltött el ez az emberi bánásmód, mindezért szeretnék köszönetet mondani az oltópontokon dolgozóknak, és további kitartást kívánok nekik. Nem kis eredmény az, hogy ennyi embert ilyen szervezetten be tudnak oltani. Legalábbis mind Zircen, mind Veszprémben ezt tapasztaltam. Csak jó élményünk volt, mosolyogva, nevetve jöttünk el, lelki megnyugvást jelentett, hogy az első oltást megkaptuk.

Bittmann Károly, Zirc

Búcsú Prémné Koczner Éva védőnő kollégánktól

Nagyon nehéz feladat elé állítottál, Éva! Intézményvezetőként talán a legnehezebb! De nem engedhetlek el szó nélkül…

Amikor októberben megkerestél és elmondtad, hogy gond van, talán láttad a döbbenetet az arcomon, mert rögtön, nevetve hozzátetted, hogy januárban már dolgozni fogsz! Ebben kicsit kételkedtem, de olyan meggyőző voltál és optimista, hogy elhittem, mert hinni akartam!

Aztán elkezdődött ez a rémálom! Ez az öt hónap, nekünk kívülállóként gyorsan elment, de neked vánszorogva teltek a percek, napok, hetek… Sokszor beszéltünk telefonon és váltottunk sms-t, Te voltál ekkor is az optimistább, pedig elmondásod szerint nagyon nehéz napjaid voltak! És elérkezett végre a nagy műtét, amiben mindannyian bíztunk! Előtte nap beszéltünk és tudtam – a hangodból ítélve –, hogy sikerülni fog, mert sikerülnie kell! És így is lett, írtad az sms-t, hogy nagyon jól vagy! Nagy kő esett le a szívemről, hogy ezt is megcsináltad! Majd három nap múlva jött a hír, hogy az újabb műtét már sok volt, Te talán nem is, de a szerveid feladták! Letaglózva hallottuk a szomorú hírt, amit napokig emésztettünk, mert felfoghatatlan volt!

Victor Hugo írta: „Élj úgy, hogy ne vegyenek észre ott, ahol vagy, de **nagyon hiányozz onnan, ahonnan elmész."**

Te így éltél, bár nem észrevétlenül, hiszen mind Bakonynána, mind pedig Dudar települések aktív tagja voltál! Példát vehettünk Rólad kitartásból, hűségből, ember- és munkaszeretetből. Hogy kiváló szakember voltál, megyei és minisztériumi oklevelek, elismerések bizonyítják.

Nehéz helyzetben lesz, aki utánad végzi a védőnői munkát ezen a két településen, magasra tetted a mércét!

Intézményünk – a Zirci Járás Szociális Szolgáltató Központ – saját hallottjának tekint!

Búcsúzunk Tőled!

ÉG VELED, ÉVA!

Nagyné Fáró Katalin

1%
Segítő Kezek Zirc Alapítvány

Kérjük, támogassa adója 1%-val a Segítő Kezek Zirc Alapítványt, amely 22 éve segíti a céljaiban meghatározott, Zirc közigazgatási területén élő hátrányos helyzetű, mozgásában, látásában, pszichésen, értelmi képességeiben sérült, rászoruló embereket.

Ezt tettük az elmúlt évben is, segélyek, élelmiszercsomagok, Béres Csepp, burgonya osztásával. Csoportjaink tagjainak pedig kirándulási élményekkel.

Adószámunk: 18928516-1-19

„Segítő Kezek Zirc" Alapítvány Kuratóriuma

KÖRKÉRDÉS – Milyen programokat sikerült megvalósítani az elmúlt évben, s mi maradt el a járványhelyzet miatt?

Bittmann Károly titkár, Zirci Országzászló Alapítvány: – A kommunizmus áldozataira történő megemlékezést még a hagyományos formában meg tudtuk tartani, *Menczer Erzsébet*, a Szovjetunióban volt magyar Politikai Rabok és Kényszermunkások szervezetének elnöke mondott beszédet. A járványhelyzet beköszöntével a mindenkori lehetőségek függvényében, az éppen aktuális kormányzati intézkedések szem előtt tartásával, polgármester úrral történő előzetes egyeztetéssel szerveztük a programjainkat. Koszorúztunk a Hősök-napján, október 23-án, november 4-én, és szerencsére méltón emlékezhettünk meg Trianon 100 éves jubileuma alkalmából. Örömünkre szolgált, hogy az államalapítás helyi ünnepségére a Szent István téren került sor, ezt megelőzően karbantartási, szépítkezési munkálatokat végeztünk a helyszínen. Szeptemberben gróf Széchenyi István születésére emlékeztünk és egy történelmi sétára is sor került az arborétumban. A továbbra is fennálló veszélyhelyzet miatt nem tudni, hogy a tervezett rendezvényeinkből mi az, amit meg lehet majd tartani, de nagyon szeretnénk bepótolni a tavalyi évben elmaradt programokat. Folytatnánk az emlékfa-ültetést az apátok tiszteletére és tervben van egy fa ültetése Müller István korábbi arborétumi vezető emlékére is. A Kistemplom belső restaurálása is a céljaink között szerepel és a Kistemplom mellett található Wittmann-keresztet is szeretnénk felújítani az idei évben. Jelenleg egy könyv szerkesztésén is dolgozunk, melyben elmúlt ötévi tevékenységünket foglaljuk össze.

Magyar Lászlóné területi vezető, Zirci Területi Vöröskereszt: – A pandémiás időszak megnehezítette munkánkat, sok hagyományos programunk elmaradt. Igyekeztünk legalább a véradásokat megtartani és még jobban megszervezni, minden második hónapban volt erre lehetőség. A szabályok nagyon szigorúak, de igyekszünk minden előírást betartani. Áprilisi véradásunkon maszkokat osztottunk a Véradóknak, amit a zirci szakképző iskola és a művelődési ház dolgozói készítettek. A véradásokon szép számmal vettek részt a donorok, hiszen Zircen továbbra is megmaradt az a donorbázis, ami hosszú évek óta nagyon jól működik. A Megyei Vöröskereszt élelmiszer- és fertőtlenítőszer-adományaival nyújtott segítséget több zirci család számára. Karácsonykor megjött a Zirci „Jó tündér", aki 100 család számára adományozott élelmiszer- és tisztálkodási csomagot, amihez a Hubert Csomagolók biztosították az összes csomagolóanyagot. Az eseményen az önkéntes vöröskeresztes eink is részt vettek: csomagoltak, adományt osztottak és szállítottak a rászorulóknak. Az év végén a hagyományos Disznótoros Véradást is meg tudtuk tartani: a Vezir-Hús Kft. segítségével, minden véradó disznótoros kóstoló csomaggal távozott, és az ABL-Technic Hungary Kft-nek köszönhetően diós, mákos bejglit, szaloncukrot is tudtunk osztani a véradóknak. Nagyon köszönjük mindenkinek, hogy ebben a nehéz helyzetben is segítették a rászoruló zirci embereket és hálásak vagyunk a zirci Véradóknak a segítségért, amit ebben a rendkívüli helyzetben is nyújtottak! Köszönjük továbbá a zirci vállalkozóknak és Zirc Városi Önkormányzatnak a 2020-as évben nyújtott támogatásokat!

Ulrich Józsefné csoportvezető, Zirci Árpád-házi Szent Erzsébet Katolikus Karitász: – A pandémia ellenére is nagyon sok segítséget tudtunk nyújtani a nehéz helyzetben lévőknek: 17 családnak 210 mázsa tűzifát, a DM együttműködésével három család babájának fél évre elegendő pelenkát, az „Öngondoskodó Kertek" programban hat családnak 23-23 csomag vetőmagot, illetve az idős betegeknek Béres Cseppet tudtunk adni. Húsvétra hetven család kapott csomagot, kilenc gyermek – zirci székhelyű cég felajánlásával – számítógépet. Iskolakezdésre 29 család 51 gyermeke iskolaszert, 8 gyermek 5-5000 forint értékű Erzsébet-utalványt kapott. Vállalkozók 600 kg burgonyával, 100 kg zsírral, 16 m^3 tűzifával járultak hozzá a rászorulók megsegítéséhez. A katasztrófavédelem három család számára füstérzékelőt vitt. Karácsonyra 78 család tartalmas csomagot vehetett át, köszönhetően egy anonim vállalkozónak és a Henkel Magyarország Kft. adományának, valamint a templomi gyűjtésnek. A Szent Bernát Idősek Otthonába és a Zirci Erzsébet Kórházba szaloncukorcsomagot vittünk. A Bazilika Nagyboldogasszony-napi búcsúján agapén láttuk vendégül a híveket és a ciszter atyákat. Nyáron és ősszel a hittantáborosokat palacsintával örvendeztettük meg. Karitász csoportunk Szent István ünnepén Zirc Város „Pro Urbe Emlékérem" elismerésében részesült. Karitász-társunk, *Lehel Józsefné* „Caritas Hungarica" kitüntetésének örülhettünk. Terveink megvalósításáért köszönjük a fiatal önkéntesek segítségét. A pandémia miatt elmaradt Csaba testvér és a Magyar Örökségdíjas Marosszéki Gyerekkórus Bazilikában tervezett programja, a jótékonysági délutánunk, zarándokutak, lelki napok, idősek, betegek, gondozottak látogatása.

Hit. Bizalom. Feltámadás.

A magyar történelem évszázadai valóban viharosak voltak, de minden évszázadot minden nyomorúság ellenére túlélt. Mindig feltűnt egy csillag az égbolton, és vezette, majd megszabta a haladás irányát a nemzetnek. A hazaszeretetet mélyen magában hordja az ember. Táplálkozik a magyar irodalomból, zenéből, tudományból, művészetekből, történelmi nagyjaink ránk hagyományozott tevékenységeiből, a sámándobok hangjából, a gregorián énekeken át a szertartások misztikumából, a hegyek, völgyek, folyók, alföldek, szín kavalkádjából, a kék égből és levegőből.

De az évszázadonként feltűnő csillagok, személyiségek különböző egyéniségek voltak, hiszen egy-egy évszázad választotta el őket egymástól, de kinyújtott kezük összeért, gondolataik hidat képeztek az évszázadok között, és így az idő távlatából nézve is elevenek, mert „kortársak".

Kortársak, mert magyarságban, nemzetben, hazában gondolkoztak, rááldozták életüket, szellemükkel irányt mutattak és most is mutatnak, mert az idő nem fog rajtuk. Gondolkozásuk ma is példaértékű. **Pázmány Péter**, a nagy reneszánsz hitvédő. A XVII. század küldötte **gróf Zrínyi Miklós** költő és hadvezér, a század politikai zsenije. „Egy nemzetnél sem vagyunk alábbvalók" – írja az Áfiumban. **II. Rákóczi Ferenc**, a nagyságos fejedelem, aki egy „országot" áldozott a magyar ügyért. A XVIII. században született **gróf Széchenyi István**, a legnagyobb magyar a XIX. században fejti ki tevékenységét. A XIX. század végén Rómából hazajön egy fiatal pap, **Prohászka Ottokár** és érzékeli: Magyarországon válság van minden téren. Társadalmi, egyházi, egyéni, erkölcsi, hitbéli és gazdasági is, de látja a gyökér-okokat. Lehetőségéhez mérten az elesettek oldalára áll, és Széchenyi után Ő is az egyesülés, szövetkezés, az összefogás fontosságáról beszél. Az Istentől elrugaszkodott, érzéketlenné vált, lelkiekben megtört embert akarja visszavezetni hitéhez, a hitehagyott értelmiségit pedig visszaterelné a nemzethez. A XX. század egyik kiemelkedő, nemzetben és kereszténységben gondolkozó egyházi személyisége **Mindszenty József** esztergomi érsek. Élete áldozat volt a magyarságért.

Ezen hat ember kézfogásából alkotott szellemi híd azért erős, mert kötőanyaguk a hazaszeretet, mély erkölcsi tartásból merevedett áttörhetetlen fallá, elpusztíthatatlan szellemmé. Mindnyájan felismerték koruk legégetőbb problémáit, mely a magyarság megtartása és átmentése volt századokon át.

Itt a XXI. század. Hosszú időn keresztül a magyarság a kereszténység védőbástyája volt. Védtük a keresztény Európát az iszlámtól. Ez volt a misszión k. Most a XXI. században a kereszténységet, a keresztény szellemet kell védenünk a liberális Európától és az iszlámtól.

Hiszem, hogy jön egy „Új Ember", és az örök emberi értékekre építhetjük az új Magyarországot, a németh lászlói minőségi emberen keresztül megteremtjük a tudásalapú társadalmat, és az erkölcs, a hit, a család, a szorgalom és a tudás átvisz bennünket a XXII. századba.

Higgyünk és bízzunk. Nekünk is lesz feltámadás.

2021. húsvétján, Egervölgyi Dezső

A húsvéthétfői sibálásról

2012-ben három darab nyolcas fonással, fűzfavesszőből font húsvéti korbácsot, azaz *sibát* ajándékozott a borzavári *Bakonyi Pál* a Reguly Antal Múzeum és Népi Kézműves Alkotóháznak. A sibáláshoz kapcsolódó verset is sikerült felvennünk tőle, illetve több alkalommal tartott sibafonó foglalkozást a múzeum különböző alkalmain gyerekeknek. Vegyük most jobban szemügyre ezt a tárgyat, amely a húsvéthétfő ünnepéhez, s a környékbeli falvakban egykor általános, de mára talán kevéssé közismert szokásához, a *sibáláshoz* kapcsolódik!

A húsvéti szokásokat vizsgálva tudnunk kell, hogy egymásra rétegződő, különböző időszakokban kialakult szokásegyüttesről van szó, amelyek elkezdődnek hamvazószerdával, aztán folytatódnak a nagyböjti időszakkal. A szokásokban leggazdagabb időszak a Nagyhét, amely virágvasárnappal kezdődik, és húsvéthétfővel végződik. Húsvét vasárnapja, Krisztus feltámadásának ünnepe a keresztény ünnepek közül kiemelkedő, az „ünnepek ünnepének" tartják, hiszen ünneplése a kereszténységgel egyidős. Ez a nap hagyományosan a család ünnepe volt és a templomi alkalmaké. Húsvéthétfő viszont már a profán ünneplés napja, a húsvéti bálok és a locsolás ideje. Ekkor keresték fel egymást a rokonok és jóbarátok.

Magyarországon a húsvéthétfő legelterjedtebb népszokása a mai napig a locsolás, de néhány évtizeddel ezelőttig általános volt az Észak-Dunántúl szlovák településű falvaiban a húsvéti korbácsolás szokása is, így térségünkben Jásdon, Szápáron, Bakonycsernyén is. De a néprajzi kutatások rögzítették a szokást Lókút, Borzavár, Bakonybél, Öskü falvakban és Veszprém megyén kívül Fejér, Komárom-Esztergom és Pest megye több településén (pl. Súr, Nagyveleg, Oroszlány, Ráckeresztúr, Pázmánd, Martonvásár, Tárnok, Tordas, Sóskút, Pilisszentkereszt) is. Ezekben a falvakban a legények általában nem, illetve nemcsak meglocsolták a lányokat, hanem az előzőleg elkészített fűzfakorbáccsal vagy 8 ágból font nyírfavesszővel meg is vesszőzték, azaz megsibálták őket, hogy egészségesek legyenek.

Hogy készült a siba? Nyolc vesszőszálból font, általában 60-80 cm hosszú siba az ún. *négyszegletes* siba, de emellett több helyen a 9 szálból készült, *kígyóhátú sibát* használták. Előbb gondosan kiválogatták a vesszőket, s a felső, vékony végeiknél összeillesztették, majd a vastagabb végeiket egyenlő hosszúságúra vágták. Ezután egy kettéhasított vesszővel betekerték a szálakat, majd míg egy ember fogta a készülő korbács vastagabb végét, a vele szemben ülő összefonta a vesszőket. A végére csomót kötöttek, amit ezután a korbácskötő a cipői közé szorított, majd az így beszorított korbácsot jó erősen meghúzta, hogy a csomó minél szorosabb legyen.

Ilyen sibákkal indultak el húsvéthétfőn reggel a fiúk a lányos házakhoz sibálni hol csoportosan, hol egyedül. Miután beléptek a házba, előbb a lányt, majd az édesanyját, nagyanyját, s a ház valamennyi női lakóját megkorbácsolták, miközben egyénenként elmondták a sibálás rigmusos szövegét. Volt, ahol a mise után a templomból kivonuló lányokat sibálták meg. Egy-egy faluban általában azonos sibáló szöveg járta, de a különböző falvaké is megegyezett tartalmában. Jásd, Szápár, Bakonycsernye falvaiban a mai napig is ismeretes a sibálás közben, szlovák nyelven mondott vers szövege:

„Sibi ribi masna ryby
Kazal kadlek aj kadlecka,
Aby dali dva vajicka
E ste k tetnu kusk kolacká
Na ce bolo krajcár
Na csnak dva
Aby tato chlava ne bolela,
Aby tető nohi dobre chodili,
Aby tento chrbet jak ziv ne bolel,
A batochi dobre nosil.
A chlava aby mudra bola,
Dobre rozumela,
Ajak ziv ne bolela.
Pochvala mu Jeziz Kristus."

„Sibi-ribi zsíros hal
Mondta takácsné s a takács,
Hogy kell nekik még két tojás,
S ehhez még egy darab kalács.
Erre volt egy krajcár
Fokhagymára kettő.
Hogy ez a fej ne fájjon,
Hogy ezek a kezek jól dolgozzanak.
Hogy ezek a lábak jól járjanak.
Hogy a hát ne fájjon,
S batyut jól hordozzon
A fej, hogy bölcs legyen,
S mindent megértsen.
Dicsértessék a Jézus Krisztus. "
(Jásd)

A korbácsoló rigmus magyar nyelvű változatát megtalálták a kutatók Bakonybélben, Borzsaváron és Lókúton is.

A siba és sibálás (illetve a sibiribi és sibiribázás) szó és magának a szokásnak az eredetét kutatva Lukács László néprajzkutató megállapította, hogy a *siba* tájszavunk a szláv eredetű *siba* „vessző" szó átvétele lehet, amelynek igei formája a *sibati,* azaz „megvesszőz". A szokás több elemében is hasonlóságot mutat az aprószenteki korbácsolás szokásával. A sibálás szokását pedig az Észak-Dunántúl falvaiba települő szlovák telepesek hozhatták magukkal a 18. században, akik elsősorban az egykori Felföld nyugati és középső vármegyéiből érkeztek ide, és őrizték meg két évszázadon keresztül is a húsvéti korbácsolás szokását. E falvak lakossága azonban ekkor és később sem volt teljesen homogén. A telepesek az ország különböző részeiből érkezett magyarokkal együtt építették fel falvaikat. Az együttélés során egységesülő falukultúra jött létre, melynek elemeit a falu lakói saját kultúrájuk részévé tett, függetlenül eredeti származási helyüktől.

Lókúton például – írja dr. Lackovits Emőke néprajzkutató –, ahol a szlovák telepeseket németek is követték, végbement ugyan a nyelvi asszimiláció, azonban a szokások megőrizték a szlovák jellemzőket, sőt, a németek is átvettek belőlük. Ez történt a sibálás esetében. A fűzfakorbácsot itt Korbatschun-nak nevezték. Ezzel keresték fel csoportosan a lányos házakat, ahol a csoport minden tagja megkorbácsolta a lányt, aki süteménnyel kínálta meg a legényeket. A vesszőzés közben németül elhangzó versike a szlovák szövegekkel tartalmilag megegyezett. Ugyanakkor locsolni is eljártak, sőt gyakori volt, hogy egyszerre történt mindkettő: a korbácsolás és a locsolás. A szokás résztvevői 15-16 esztendős kortól házasságkötésig a legények voltak, akiket az azonos korú lányok kedden viszontkorbácsoltak, de mondóka nélkül.

A szokáscselekmény hátterében a locsoláshoz hasonlóan ugyanúgy az analógiás egészségvarázslás áll, más szóval egy termékenységi rítusról van szó, amelynek elemei a siba, azaz egy zöld ág, ami a tavaszkezdő, tavaszköszöntő szokások fő jelképe, valamint a rigmus köszöntő, egészségkívánó szövege. A sibáló fiúk a versike szövegének elmondása közben mindig a lány említett testrészére suhintottak a korbáccsal. A sibálásért a locsoláshoz hasonlóan általában piros tojást kaptak, kalácscsal és pálinkával kínálták meg őket. Volt, ahol a korbácsra színes szalago(ka)t kötöttek fel a lányok a sibálás után.

Egy-egy nagyobb ünnepre készülve talán mindannyian visszagondolunk, hogy milyenek voltak ezek az alkalmak gyerekkorunkban, miként és mivel készültek szüleink, nagyszüleink, milyen egyéni és közösségi szokások kísérték ezeket a napokat. A jeles napok egykor teljes és sokszínű szokásegyüttesei, azok rítusai, ha csak elemeiben is, de máig fennmaradtak. (Gondoljunk csak a közelgő húsvét ünnepe kapcsán a tojásfestés, az ajándékozás, vagy a locsolás szokásaira.) Másfelől az egykori szokáseszközökből, azok jelentéséről is sokat megismerhetünk, hiszen az egykor általános, de mára már nem igen gyakorolt szokásokat kísérő tárgyi világ megőrzésére a múzeumok vállalkoznak. A múzeumi tárgyak pedig az általuk feltáruló történetek révén segítenek egykori szokások felfedezésében, de segítenek megérteni a mai formájuk mélyebb rétegeinek jelentését is.

Felhasznált irodalom:

– S. Lackovits Emőke: Az egyházi esztendő jeles napjai, ünnepi szokásai a bakonyi és Balaton-felvidéki falvakban (Veszprém, 2000) 145–149.
– Lukács László: Húsvéti sibálás. In: Gelencsér József-Lukács László: Szép napunk támadt. A népszokások Fejér megyében. Fejér megye néprajza 3. Szent István Király Múzeum közleményei: A sorozat (1991) 227–239.

Képek jegyzéke:

1. Bakonyi Pál sibafonást tanít a bakonyszentkirályi általános iskolásoknak. (A foglalkozásra 2013 tavaszán a Reguly Antal Múzeum és Népi Kézműves Alkotóház Nomád múzeum c. projekt keretén belül került sor)

2. Húsvéti korbácsok a Reguly Antal Múzeum és Népi Kézműves Alkotóház helytörténeti-néprajzi gyűjteményéből, Lelt.sz.: 2012.1.2.

Kirmer Anna muzeológus
Reguly Antal Múzeum és Népi Kézműves Alkotóház

Walla Ferenc tündérmajori földbirtokos (Guta, 1887 – Budapest, 1961) 2. rész

Zirci közéleti szerepe

Mind a kardosréti, mind a tündérmajori Walla család tagjai szívesen vállaltak részt a zirci közéletben. Az 1930-1945-ig terjedő időszak legnagyobb hatású közéleti eseménye a Bakony Egyesület megalapítása volt. Walla Ferenc budapesti kapcsolatai nagy szerepet játszottak az egyesület felvirágoztatásában. Ő volt az, aki 1931 elején a belügyminisztériumhoz fordult, hogy az egyesület alapszabályait jóváhagyassa. Megfogalmazásuk szerint a Bakony Egyesület célja: „*a bakonyi hegyvidék természeti szépségei iránt az érdeklődést minél szélesebb körben felkelteni, azokat megismertetni s hozzáférhetőbbekké tenni, célszerű intézkedésekkel a hegyvidék kultúrájának fejlődését előmozdítani és idegenforgalmát emelni.*”

A célt a következő eszközökkel kívánták elérni: „*ismertető propaganda, hírlapi cikkek és előadások, turistautak és sétautak kieszközlése, létesítése, turisták, nyaralók számára szállás és élelmezés megszervezése, községfejlesztési akciók, tudományos munkálkodás és művészetek istápolása, kirándulások szervezése, téli sporthelyek létesítése, rokon egyesületekkel való érintkezés*”. Az egyesület elnöke 1931. november 15-től 1935. június 12-ig Walla Ferenc volt. Az ő feladata volt a kapcsolattartás az apátsággal. Javaslatára 1932. május 16-án a rádió egész napos közvetítést sugárzott Zircről. A Rákóczi téri ligetben padokat állítottak fel, és megépült a Postásház.

A Bakony Egyesület reklámkiadványa

Jöttek a turisták, a zirci lakásokat korszerűsítették, az utakat portalanították, megszervezték az étkezést, a turista- és kulturális programokat, megépült a strand, beindult a téli sportszezon. Zirc polgárosodásában óriási szerepe volt az általa (is) vezetett testületnek.

A politikában csak egyszer vállalt szerepet, amikor 1935-ben Gömbös Gyula – aki iskolatársa volt – unszolására a Nemzeti Egységpárt jelölését elvállalta, de nem választották meg. A továbbiakban a tündéri gazdaság fejlesztésével foglalkozott. Az 1200 holdas földterületen kívül állatállománya: 18 db ló, 35 tehén, 16 ökör, 52 növendék, sertések, juhok, baromfik. Gazdasági felszerelése: traktor, cséplőszekrény, elevátor, szecskavágó, daráló, rosta, 5 db vetőgép, 8 db kocsi, 6 db szekér, 16 db szán, 19 db fogatos eke, lószerszámok. Tulajdonában volt a 10 szobás kastély a szép parkkal, és a tanítói lakás. Bevétele volt még az erdőbirtokból és a szeszfőzdéből is. A nagy birtok működtetéséhez a személyi és technikai háttér is biztosított volt.

A második világháború és az utána következő évek

1945 márciusában, Zirc bombázásakor Sopronon keresztül Heiligenkreuzba távozott Walla Ferenc és családja, de rövidesen visszatértek. A földosztáskor nem járt neki a 100 hold föld, mivel 1000 holdnál nagyobb birtoka volt. A törzskönyvezett tehenek összeírásakor kiderült, hogy az állomány egy része megsemmisült, egy részét jogtalanul eltulajdonították. A vármegyei főjegyző leirata (1945. május 20.) szerint ezeket a szarvbélyegzett teheneket fel kell kutatni, és a kellő szakértelemmel rendelkező kisgazdáknak kell átadni. Az ország érdeke is volt, hogy az értékes szarvasmarha-állományt megmentsék.

Miután kiderült, hogy birtokát, vagy legalább egy részét nem kaphatja vissza, 1947-ben hirdetést adott fel: „A Bakony legszebb helyén, gyönyörű parkban tízszobás kúria bútorokkal, május 1-től több évre Zirc vasútállomástól 3 km-re kiadó. Walla, Zirc-Tündérmajor”. (Magyar Nemzet, 1947. ápr. 3.) Először Salzmann és Társa vette bérbe, majd a Magyar Posta 1950-től, az összes helyiségekkel bútorzat nélkül, a melléképületekkel és a parkkal együtt. Walla Ferenc ingóságait a ház padlásán tárolhatta. Sokáig nem maradt fenn a bérlés lehetősége, mert 1951. áprilisban a Tündérmajori „Megértés” Tszcs a Walla-kastély igénybevételét kérte azzal az indokkal, hogy a posta az átlagban naponta 40 gyerek üdültetésével nem tudja eléggé kihasználni az épületet, míg a Tszcs-nek szüksége lenne helyiségekre. Walláéktól nemcsak a kastélyt vették el, hanem a közeli ligetben megépített családi kriptájukat a kis kápolnával is széthordták, ma csak egy gödör van a helyén.

1950-ben Urbán Ernő író, újságíró, akkor az MKP propagandaosztályának munkatársa „Tündérmajor” címmel politikai pamfletet írt a tündéri tszcs megalakulásáról, a régi idők tehetségtelen földesuráról, és az új elnök bölcsességéről.

Walla Ferenc 1947-től Zircen lakott, először a Kemény villában (Széchényi u. 4.), majd Doboséknál, a József Attila utca 13-ban. Állandóan keresett munkát, volt is kilátásban, de nem vették fel. Ingóságai, műtárgyai eladásából tartotta fenn magát. 1950. júliustól szigorú rendőri felügyelet alá helyezték 1952. januárig, a vád ellene, hogy horthysta ezredes és földbirtokos, szétrombolja a tszcs-t. 1951 augusztusában sikerült elhelyezkednie Alsóperén, mint segédmunkás a Maszobálnál (Magyar Szovjet Bauxit Társaság). Dolgozott egy ideig a Rainprecht birtokon, Kerteskőn is. Majd Budapestre távozott, ahol egy XII. kerületi Márvány utcai társbérletben élt. 1961-ben tüdőrákban hunyt el. Felesége 1966-ban halt meg. Mindketten a Farkasréti temetőben nyugszanak.

Köszönet a segítségért Ulrich Józsefnek és feleségének Magdinak, valamint Németh Gábor könyvtárvezetőnek.

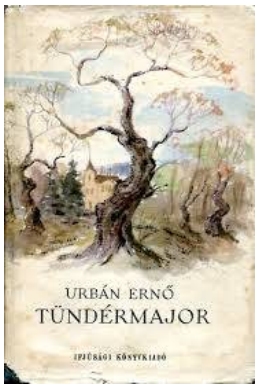
Cuhavölgyi Klára

Irodalom:

- Cuhavölgyi Klára: A Bakony Egyesület jegyzőkönyvei. Kézirat. Zirc, 2013.
- Dornyai Béla: Bakony. – Bp., 1927. – (Részletes magyar útikalauzok, 2. Dunántúl. 5. kötet)
- Urbán Ernő: Tündérmajor. Ifjúsági Kiadó, 1956.
- Virág Zsolt: Magyar kastélylexikon. 11. kötet. Veszprém megye kastélyai és kúriái. – Fo-Rom Invest, 2012.
- Walla Ferenc önéletrajza. Kézirat 1951.
- Walla Ferenc cikke. Bp. Hírlap, 1925. aug. 5. „A német gazdasági vándorkiállítás”
- Werkmann, Karl von: Otto /ford. Dercsikay István. – Bp., Gellért, 1932. – 207 p.

Walla Ferenc (szemüvegben) lánya esküvőjén Tündérmajorban, 1947. (Forrás: Ulrich József)

A tündérmajori kastély 1927-ben (Forrás: Ciszterci könyvtár, Zirc)

Családban maradt a pihe-puha gondoskodás

Édesanyja örökségéből merítve, az egész család segítségével illeszti textilfoltjait egymás mellé a zirci Varga Mónika, szebbnél szebb alkotásokat megálmodva és létrehozva. Műhelyükben a gyermeki világ játékossága találkozik a kockás szövetek szeretetével.

– Lassan fél évszázada, hogy ide születtem, itt éltek a szüleim, nagyszüleim… még itt élnek a gyermekeim, ha munkám el is szólít, mindig megnyugvással térek haza. Millió szállal köt ide a múlt, az emlékeim, a barátaim… itt tudok elfáradni, de feltöltődni is – mondja bemutatkozásában *Varga Mónika*, a Kockiás Foltműhely vezetője, akit a fennálló járványhelyzet miatt írásban kerestünk meg a kérdéseinkkel.

– Mióta foglalkozol alkotómunkával, hogyan kezdődött, mi által nyertél rá indíttatást?

– Édesanyámnak köszönhetően nálunk természetes volt, hogy otthonunkban saját készítésű dolgok vesznek körül: díszpárnák, hímzett drapériák, csipketerítők, makramé virágtartók. Szeretettel hordtuk kötött sálait, pulóvereit. Az általa megteremtett hagyományaink elengedhetetlen elemei voltak a közösen készített dekorációk. Már gyerekként egyértelmű volt, hogy a kreatív alkotás lesz az az út, amit bejárok.

– A foltműhely mikor jött létre, honnan származik az ötlet?

– Huszonkét éve illesztem a textilfoltjaimat egymás mellé. A művelődési házunk szervezésében bemutatott „patchwork” kiállításon éreztem, hogy a textil világa véglegesen beszippantott. Hétvégi klubfoglalkozások keretein belül sajátítottuk el Mátyás Márta segítségével a foltvarrás alapjait. A családi vállakozásunk megalapításának kezdeti löketét egy Balaton-parti kiállítás sikeres részvétele adta, ahol a bemutatott termékeim közül egy-egy gazdára is talált.

– A „Kockiás” elnevezés a kockás és a kackiás szavak ötvözete, vagy teljesen máshonnan eredeztethető?

– Ráhibáztál. Valóban ennek a két szónak az illesztéséből született meg a nevünk. A kockásra szőtt szövetek már a kezdetektől elkísérnek minket. A gyermeki világ játékosságát gyúrtuk össze a kockás szövetek szeretetével.

– A képek láttán laikusként azt mondanám, hogy foltvarrás (patchwork) az, amit csináltok, de egy szakavatottabb és a tevékenységedet követő ismerősöm szerint egyedi rávarrásos technikát alkalmazol. Mi az igazság ezzel kapcsolatban, azaz konkrétan milyen eljárásmód mentén készülnek az alkotások?

– Valóban figurális applikációt, rátét-mintát használunk. A kivitelezés első lépései tiszta kézi munka, sablon megrajzolása, figurák elemeinek kiszabása, utána indul csak a „gépi munka”, a felvarrás, applikáció, az adott méretre való készítés után a bélelés.

– Emlékszel-e, hogy mi volt az első alkotásod?

– Természetesen, az első kis takaróm Mirámnak készült, ami az ovis éveit végigkísérte. Azóta is kincsként elrejtve a szekrényben pihen.

– Kérlek, mutasd be nekünk a műhelyeteket! Kik azok, akik részt vesznek a családból a munkában?

– „Kockiás, a pihe puha gondoskodás”. Számomra a lényeget takarja… Így élünk, így alkotunk. Nem tudok nem visszamenni a kezdetekhez – édesanyámmal indultunk ketten, az ő gondoskodó támogatásával válhattunk azzá, akik most vagyunk, az a sok minden, amit megmutatunk, vele lett teljes. Gazdag öröksége nap, mint nap inspirál minket!

– Az otthonunkban működő műhelyünknek kikerülhetetlenül tagja az egész család. Vannak közös ötletelések, tervezgetések, feladatfelosztások: ki fotóz, ki szab, ki rajzol, ki csomagol.

– Naponta mennyi időt áldozol, áldoztok az alkotótevékenységre?

– A kezdetekben a lelkesedés nagyon elvitt, szinte egész nap képes voltam munkálkodni, ma már összeszedettebben, tervezettebben telnek az óráim. De mint kreatív vénájú ember, a kezem sosem pihen…

Varga Mónikát több mint húsz éve egy zirci patchwork-kiállításon „szippantotta magába” végleg a textil világa

– Körülbelül hány alkotás készült eddig a műhelyben, s mire vagy a legbüszkébb?

– Soha nem számoltam még össze, de jó kis időtöltés lesz majd egyszer… A legbüszkébb? Azokra a titokban készült ajándékokra, amiket a szeretteimnek készítettem nagy izgalommal úgy, hogy a számukra mindig nyitott műhelyemben ne bukjak le.

– Milyen az érdeklődés a munkáitokra, körülbelül mennyi kelt el eddig és nagyvonalakban honnan érkeznek a megrendelések?

– Egyre nagyobb az igény a kézműves, egyedi termékekre, így minket is egyre többen megtalálnak. Hálásak vagyunk a visszatérő megkereséseknek, törzsvásárlóknak. Mivel egyre aktívabbak vagyunk a Facebook és Instagram platformjainkon, az új megrendelések is megtalálnak.

– Úgy látom, hogy használati cikkek és díszítőtárgyak egyaránt kikerülnek a műhelyből. Fel tudnád sorolni a teljesség igénye nélkül, hogy mi minden készült eddig?

– A legkedvesebbel kezdem: babaváró összeállításaink, amelyek a legkisebbeknek készülnek, takarók, párnák, fejvédők, babafészkek, hálózsákok, zsebes tárolók. Nagyobbaknak játszószőnyegek, méretüknek megfelelő ágyneműk, falvédők, hátizsákok, ovis szettek, ágytakarók, de egy kis időt mindig csenünk lakásdekorációk, ajtódíszek készítésére is.

– Volt példa arra, hogy egy megrendelő leírta / elmondta, hogy konkrétan mit szeretne, és az igényeinek megfelelően készítettetek el egy alkotást?

– Az utóbbi időben szinte csak így készülnek a textiljeink. A kiállítások, kézműves vásárok, rendezvények hiánya miatt nem tudunk személyes kapcsolatot tartani a vevőinkkel.

– A küszöbön van húsvét. Készültök valamilyen alkotással az ünnepkörre?

– Az előző években megszeretett nyuszikánké ismét a főszerep, készült belőle textilfigura, de felkerült párnára, hátizsákra is. Színes, vidám kis ajtódíszekkel is készültünk. Újdonságként egyedi összeállítású „Nyusziboxokat” hoztunk.

– Van-e valamilyen tervetek a jövőre nézve, amit szeretnétek megvalósítani?

– Mindenképpen szeretnénk az online térben való megjelenésünket erősíteni. Új webes felületet tervezünk, apró csiszolások vannak már csak hátra, mielőtt a nagyközönségnek megmutatnánk.

Fotók: Kockiás Foltműhely, Riport: Kelemen Gábor